

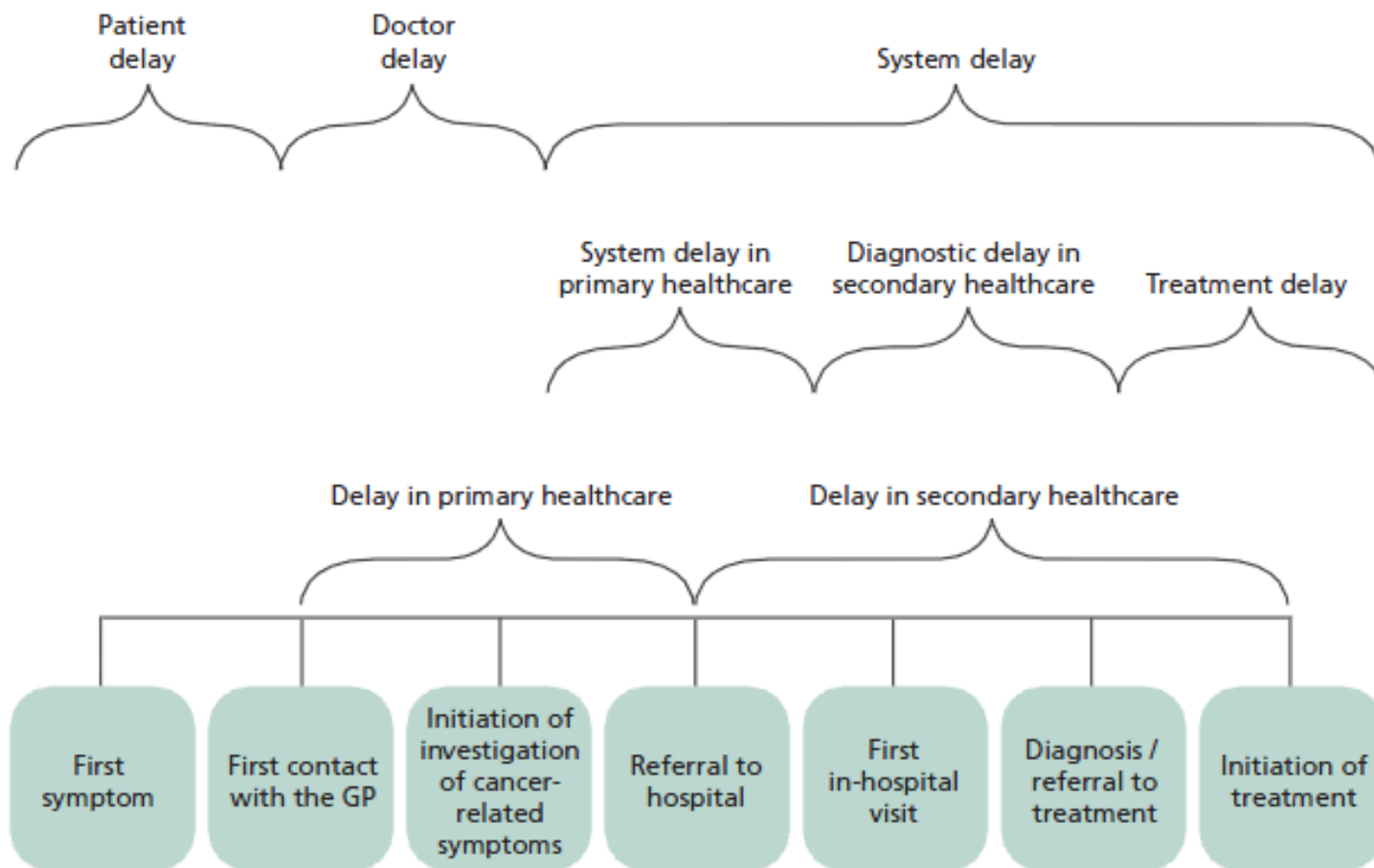

Etapowość leczenia w onkologii i konsekwencje ograniczonego dostępu do świadczeń zdrowotnych

Karolina Skóra

Etapy od pojawienia się pierwszych objawów do leczenia, NHS 2010

Pierwsze symptomy choroby nowotworowej

- I. Pacjent, który zaobserwuje niepokojące zmiany udaje się w pierwszej kolejności do:
  1. Lekarza POZ (59%)
  2. Ginekologa (16%)
  3. Chirurga (12%)
  4. Onkologa (6,5%)
  5. Innego specjalisty (6,5%)

Ponad połowę ankietowanych stanowili pacjenci z nowotworami piersi i płuca.

Ponad połowa chorych (57,7 proc.) w momencie zgłoszenia się do lekarza miała zaawansowaną chorobę nowotworową.*

Z czego to może wynikać?

- lekceważenie objawów
  - lęk przed rozpoznaniem
  - metody niekonwencjonalne
  - brak czasu
  - brak pieniędzy
  - czas oczekiwania na wizytę u lekarza
- opóźnienie z winy pacjenta*
- opóźnienie z przyczyn organizacyjnych/systemowych*

* Źródło: Pawlicki, Michalczyk, *Badania przyczyn opóźnień leczenia chorych na nowotwory złośliwe, Współcz Onkol (2005) vol. 9; 5 (191–195)*

Pierwsza wizyta u lekarza

- 33% pacjentów zostało skierowanych do lekarza onkologa
- 43% zostało skierowanych do innego specjalisty.
- Ponad 1/5 chorych **nie została nigdzie skierowana**. Pacjenci ci byli albo leczeni w rejonie, albo zostali **pozostawieni bez leczenia**.

Wizyta u specjalisty oraz diagnostyka (ranking WHC)

Przykładowe badania diagnostyczne:

- USG piersi – **0,9 mies.**
- Biopsja aspiracyjna cienkoigłowa – **0,4 mies.** (ok. 10% biopsji jest niediagnostycznych)
- Biopsja gruboigłowa – **0,5 mies.**
- Biopsja mammotomiczna, stereotaktyczna – **0,7 mies.**
- Otwarta biopsja chirurgiczna - **1,2 mies.**

Oczekiwanie na wyniki badań:

- Biopsja cienkoigłowa 1 tydzień
- Biopsja gruboigłowa 2 tygodnie

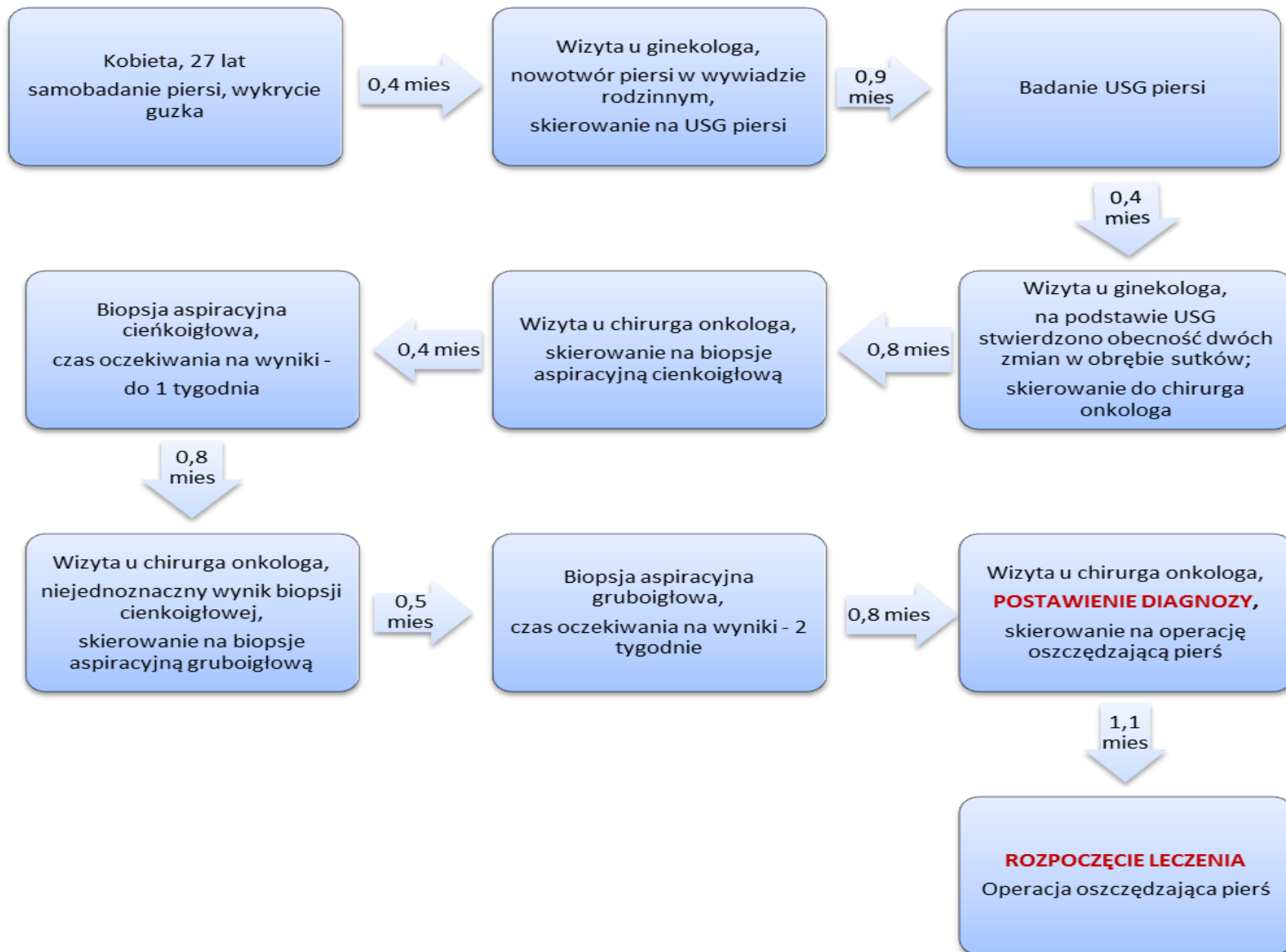

Czas oczekiwania na zabieg/operacje (ranking WHC)

- Usunięcie guzka piersi metodą biopsji mammotonicznej - **1,6 mies.**
- Operacja oszczędzająca pierś - **1,1 mies.**
- Mastektomia całkowita - **1,2 mies.**
- Wycięcie pachowych węzłów chłonnych - **0,9 mies.**

Historia kobiety, która wykryła u siebie guzek w piersi

Historia kobiety, która wykryła u siebie guzek w piersi

- Zanim postawiono **DIAGNOZĘ** minęło **5 miesięcy**.
- Zanim podjęto **LECZENIE** minęło **ponad pół roku**.
- Ponadto na każdą kontrolną wizytę pacjentka będzie musiała czekać.
- Jeśli nastąpi wznowa raka to na **mastektomię całkowitą** pacjentka będzie czekała **1,2 miesiąca**.
- Jeśli natomiast kobieta będzie chciała **zrekonstruować pierś** to musi się liczyć z **rocznym okresem oczekiwania**.

Opóźnienie w leczeniu z winy pacjenta

	2003–2004 (mies.)
średnie opóźnienie z winy pacjenta	8,6
średnie opóźnienie z winy lekarza i opóźnienie diagnostyki	2,9
średnie opóźnienie z przyczyn organizacyjnych	0,8
średnie opóźnienie z powodu leczenia metodami niekonwencjonalnymi	4,7

Średnie opóźnienie z winy pacjenta na podstawie innych źródeł:

- **0,9 mies** *Jassem J i wsp, Delays in diagnosis and treatment of breast cancer: a multinational analysis, 2013*

* Źródło: Pawlicki, Michalczyk, *Badania przyczyn opóźnień leczenia chorych na nowotwory złośliwe, Współcz Onkol (2005) vol. 9; 5 (191–195)*

Brytyjski standard

- Od momentu zgłoszenia się do lekarza do momentu postawienia diagnozy nie powinno minąć więcej niż **30 dni**.
- Od postawienia rozpoznania i ustalenia stopnia zaawansowania nowotworu do rozpoczęcia leczenia nie powinno minąć więcej niż **30 dni**.

W Polsce niestety w wielu przypadkach okres ten jest znacząco przekroczony

Wytyczne brytyjskie dot. czasu oczekiwania na radioterapię

Table 1 –Waiting times targets (JCCO, Nos. 1-3; DH, Nos. 4, 5) and indicators

Target	Indicator
1. First oncology consultation to start of urgent radiotherapy $\leq$ 48 hours	% of treatments where date of booking request to date urgent radiotherapy commenced $\leq$ 2 days
2. First oncology consultation to start of palliative radiotherapy (non-severe symptoms) $\leq$ 2 weeks	% of treatments where date of booking request to date palliative radiotherapy commenced $\leq$ 14 days
3. First oncology consultation to start of radical radiotherapy involving complex treatment planning $\leq$ 4 weeks ¹	% of treatments where date of booking request to date radical radiotherapy commenced $\leq$ 28 days ²
4. One month from diagnosis (decision to treat) to first treatment (start date)	% of treatments where date of decision to treat to date radiotherapy commenced $\leq$ 31 days ³
5. Two months from urgent GP referral for suspected cancer to first treatment (start date)	% of treatments where date of urgent referral by GP to date radiotherapy commenced $\leq$ 62 days ³

UK: Royal College of Radiologist audit results (2007)

* za prof. Serguszem Nawrockim

Radioterapia, czas oczekiwania w Polsce (Barometr WHC)

Konsekwencje opóźnienia leczenia

Okres od wykrycia przez pacjenta pierwszych symptomów choroby do podjęcia leczenia dłuższy niż **3 miesiące** jest istotnie związany z:

1. Progresją choroby.
2. Zmniejszenie prawdopodobieństwa 5-letniego przeżycia (o 12%).

Źródło: Richards et. Al., Influence of delay on survival in patients with breast cancer: a systematic review, British Journal of Cancer (1999) 79(5/6), 858–864

Czas oczekiwania pomiędzy diagnozą a rozpoczęciem leczenia

- Badania wskazują na istotnie wyższe **ryzyko śmierci** u kobiet, które czekały dłużej niż 60 dni na leczenie zaawansowanego raka piersi w porównaniu do pacjentek, które rozpoczęły terapię krótko po diagnozie.
- W porównaniu do pacjentek które czekały krócej, opóźnienie leczenia wśród pacjentek cierpiących na raka piersi **w stadium zaawansowanym** było związane z **85%** wyższym ryzykiem śmierci z powodu nowotworu.

skora@korektorzdrowia.pl

